

Afdeling Beleidsontwikkeling
Koning Albert II-laan 35 bus 30
1030 BRUSSEL
T 02 553 32 43
F 02 553 31 40
beleidsontwikkeling@wvg.vlaanderen.be
www.departementwvg.be

Besluitenverslag werkgroep ()

////////////////////////////////////
Datum: 2 december 2019

Auteur: Hooyberghs Gonny (spreker) , Beeckaert Vanessa (spreker), Virna Saenen, Annemie Van
Looveren (verslag)

Werkgroep: Healing is in the network.
////////////////////////////////////

Wat zijn de belangrijkste conclusies uit de werkgroep?

-Toelichting vanuit *Signs of Safety* en *Family Finding*

Inzet op partnerschap

Stem van het kind

Netwerk van kind zoveel mogelijk betrekken.

-Ruimer gekeken dan vertrouwenspersoon DRM/DIJH, meer gericht op steunfiguren of zelfs steunnetwerk

-Gebruik van *Word in Pictures*: om zeer ingrijpende gebeurtenis aan jonge kinderen uit te leggen : zeer herkenbaar beeldverhaal creëren, heel nauw aansluitend bij de realiteit, netwerk inschakelen voor heel concrete informatie die herkenbaar is voor de kinderen (eventueel zelfs om mee in beeld te zetten). Kinderen worden soms betrokken om in te kleuren, geen ervaring met kinderen die zelf de tekening maken. Netwerk hier al in meenemen, creëert betrokkenheid. Heel goed afwegen hoe de dingen in beeld worden gebracht, maar gebeurtenis niet uit de weg gaan. Ook een manier om het netwerk een beetje toelichting te geven.

-Belangrijk om als punt in het netwerkberaad steeds mee op te nemen: hoe voelt het kind zich hierbij, wie zal het met het kind bespreken (wat en hoe),...

-Netwerk zorgt voor een gedragenheid waardoor de druk op de hulpverlener ook vermindert.

-Netwerk zoeken en creëren vraagt tijd maar er is later return als het netwerk taken overneemt van de hulpverlener bv. oudercontacten opvolgen

-Netwerk zorgt voor continuïteit. De rol van de hulpverlener is tijdelijk. Streefdoel is alles terug overdragen naar ouders en netwerk.

-Opletten met politie in netwerk : andere rol, verplicht misdrijven op te nemen, betrokkenen hiervoor waarschuwen. Anderzijds geven zij ook mee info voor Word in Pictures zodat je als hulpverlener een gebeurtenis die je niet zelf meemaakte in beeld kan brengen.

-Een netwerk ontstaat meer uit liefde en betrokkenheid. Een netwerk werkt helend. Betrokken worden als netwerk werkt ook voor het netwerk op zich helend.

-Vaak lijkt het eerst alsof er geen netwerk is maar het is niet omdat je ze niet ziet dat ze er niet zijn. Overtuiging dat er altijd een netwerk te bespeuren valt (bv. casusvoorbeeld- de kerkgemeenschap)

-Een netwerk kan ook nuttig zijn bij een gezin met migratie-achtergrond om bv. de taalbarrière te overwinnen. Ook in een context van vechtscheiding is werken met een netwerk mogelijk (eventueel eerst twee aparte netwerken – op maat).

-Tijd maken voor zoektocht naar netwerk (prioriteiten stellen, ruimte in agenda's voor urgenties,...): Het vraagt gemiddeld 48 minuten tijd om mensen in zicht te krijgen.

-Verwachtingen tov netwerk : $\frac{3}{4}$ Quality time, $\frac{1}{4}$ zorg om het kind

-Netwerk zien, betrekken en coachen. Het hoeft niet de meest betrokken hulpverlener te zijn die dit op zich neemt.

-It takes a village to raise a child !

-Drempel om netwerk te betrekken is vaak de schroom om onderwerpen zoals geweld, verwaarlozing,.. met netwerk te bespreken – aandacht om problemen bespreekbaar te maken – de veerkracht van het gezin zal verhogen als men merkt dat mensen uit eigen netwerk hen willen ondersteunen- drempel verlagen door andere vraagstelling (zie vb. in slides) – tijd en rust zorgen voor vertrouwen en ruimte voor exploratie

-in een netwerk van steunfiguren (niet als vertrouwenspersoon DRM/DIJH daar moeten voorwaarden voldaan zijn) neem je mee wie in het netwerk belangrijk is voor het kind en zijn ouders. Soms is dat niet de ideale persoon om mee voor veiligheid van het kind te zorgen maar wel belangrijk om bv. een ouder te steunen. In principe werk je met iedereen waarop de betrokkenen willen terugvallen.

-Echt luisteren en echt spreken met het kind (niet overnemen of betuttelen)

-Privacy : altijd goed bespreken met kind en ouders wat aan een netwerk toegelicht zal worden (beperkte en gedragen info met instemming van de betrokkenen). Dit sluit aan bij een algemene transparantie over wat beroepsgeheim betekent – participatieve basishouding. Dit doen we ook rond rapportageplicht of als we vinden dat we bepaalde situatie moeten melden. Transparant zijn. Motiveer ook dat als een netwerk bepaalde taken oa rond veiligheid moet opnemen, ze ook bepaalde info moeten hebben.

Kan het haaks op elkaar staan als je eerst toelichting geeft over geheimhouding en dan met netwerkberaad afkomt ? Niet noodzakelijk, van bij de start duiden op de kracht van werken met een netwerk (bv. al in uitnodigingsbrief, voor een kabinetsbespreking bij de jeugdrechter al netwerk betrekken zo snel mogelijk -).

Hier kom je ook aan tegemoet door in eerste instantie niet zelf rond te bellen voor netwerk achter de rug van de cliënt, maar de cliënt zelf te vragen om netwerk te betrekken, samen te zoeken,...

-De deelnemers aan het netwerk zijn niet altijd betrokken als echt vertrouwenspersoon DIJH/DRM (die aan alle voorwaarden'en DIJH/DRM voldoen): ze hebben dus niet echt geheimhoudingsplicht. Er zijn dan ook weinig gronden om info met hen te delen buiten instemming van de betrokkenen. Netwerk heeft geen beroepsgeheim maar je kan hen wel op discretie wijzen. Je kan geheimhouding meegeven als verwachting tov leden van het netwerk.

-Inzage in dossier door de vertrouwenspersoon: onderscheid te maken tussen het recht op een vertrouwenspersoon bij inzage dossier in de jeugdhulp of bij de jeugdrechter – schrijven in een dossier rekening houdend met wie dossier kan inkijken en in principe ook altijd doorsproken met de betrokkenen.

-Transparantie en authenticiteit zijn belangrijke waarden voor hulpverlening, ook bij werken met een netwerk.

-Wat bij bezorgdheid rond het netwerk ? Zo snel mogelijk in gesprek brengen met het netwerk. Je bezorgdheid uiten of het netwerk doen nadenken omtrent je verontrusting en hoe anderen verontrusting zouden inschatten.

Welke knelpunten wil de werkgroep signaleren? En wat moet er eventueel zeker behouden of versterkt worden?

Volgende punten worden vanuit de deelnemers meegenomen na de studiedag :

-**Preventief** : vroeg in het traject inzetten – de juiste start nemen. Bv. ook al bij de sociale politie belangrijk om te weten wat vertrouwenspersoon betekent. Zij doen crisismelding en slecht nieuwsbijstand. Belangrijk dat ze ook van in het begin daarover duiding kunnen geven.

-**Zeker ook in een acute fase mogelijk**. Op dat moment zijn mensen uit het netwerk vaak te mobiliseren. Dus ook daar toewerken naar netwerk van vertrouwensfiguren. Daar kan je misschien niet altijd werken met de vertrouwenspersoon DRM (gelinkt aan alle voorwaarden).

-Belangrijk dat we **niet alleen vasthouden aan de vertrouwenspersoon DRM verbonden aan alle juridische kenmerken**. niet altijd te strikt volgens de regels maar ook mogelijkheid om te werken met steunfiguren.

Liggen de juridische constructie en de praktijk zo ver uit elkaar ? Mogelijk minder dan men denkt.

Belangrijk goed aan te sluiten bij de taal en aanvoelen van hulpverlener om de vertrouwenspersoon/steunfiguur goed geïntroduceerd te krijgen.

-**Zowel werken met vertrouwenspersoon/steunfiguur voor minderjarigen en ouders** is belangrijk

-Het is **een ander gevoel voor het kind** dat er zo snel gewerkt wordt rond netwerk en belang van het kind- een kind zit anders maar te wachten wat er gaat gebeuren. Nu aanvoelen dat er onmiddellijk iets beweegt en dat het kind en zijn omgeving meetelt.

-**Nog veel onbekendheid in voorziening rond vertrouwenspersoon**: weinig jongeren gaan het weten maar ook weinig teamleden. Zien van de mogelijkheden van het werken met deze figuur. Ook voor ouders en jongere liggen daar mogelijkheden. Het is belangrijk om hulpverleners goed te informeren pas dan kunnen ze ouders en minderjarigen snel op de hoogte brengen. Het filmpje en materiaal waren nog niet voldoende gekend en kunnen gesprek vergemakkelijken. Meer inzetten op promotie.

-**Ondersteuning is noodzakelijk**. De studiedag is een goed initiatief maar slechts om de zoveel tijd.

Ondersteuning is belangrijk zowel voor vertrouwenspersoon als hulpverleners. Belangrijk dat er voldoende middelen voor organisaties als SAM en Tzitemzo zijn om die dagelijkse ondersteuning te bieden.

- Werken met het netwerk is **een aanvulling op contextueel werken**: het is nazorg voor minderjarige en context om aanvullend of alleen met netwerk verder te gaan.

-**Meer aandacht voor het in beeld brengen van het netwerk**. Hulpverleners nemen een netwerkmogelijkheid vaak al wel mee in hun denken maar vaak wordt dat netwerk niet zo helder en uitgebreid in beeld gebracht.

-Het is versterkend voor een cliënt als men ziet dat het **effectief het eigen netwerk** is waarmee gewerkt wordt (al voldoen betrokkenen misschien niet aan alle voorwaarden). Er moet zeker ook breed genoeg gekeken worden. Dat is een waardevolle exploratie, ook voor het gezin zelf. Heel sterk dat dit kan op relatief korte tijd.

-**“Geef kinderen terug aan hun families”**- sluit aan bij de voormiddag toelichting – dit wordt hier wetenschappelijk onderbouwd en belangrijk dat beleid de middelen en tijd geeft om daaraan te werken. Nog steeds moeten we vaststellen dat er nog steeds hulpverlenende diensten overtuigd moeten worden van die stelling.

-Er zijn heel verschillende ervaring in de rechtbanken, sociale diensten,... – vaak gelinkt aan personen, sfeer, ... - **belangrijk dat partners elkaar goed kennen** bv; consulenten en hulpverleners en jeugdrechters moeten **investeren in elkaar leren kennen van mens tot mens**.

-Er moet nog steeds gepleit worden bij beleid dat ingezet moet worden op **continuïteit van consulenten** voor de jongeren.

-Meer **menselijkheid** – helende werking van liefde en betrokkenheid uit een netwerk zowel voor gezin als voor netwerk.

-**Tijd is belangrijke factor:** in vb ging netwerk-opstart heel snel, maar soms moet je periode kunnen overbruggen met een voorziening die even betrokken kan blijven tot netwerk actief is.

-**De gemiddelde tijd voor netwerk is 48 minuten.** Daar tijd voor nemen is belangrijk. De mogelijke return van een goed werkend netwerk is mogelijk groter.

Heeft de werkgroep concrete suggesties om deze knelpunten aan te pakken? Of andere suggesties om de rechten van minderjarigen, ouders, netwerk verder waar te maken?

-**Blijven inzetten op vertrouwenspersoon voor ouders en kinderen.**

-**Over DRM spreken** niet alleen op moment van de intake maar ook op alle andere momenten in de hulpverlening. Het heel toegankelijk bespreken en volle kans geven.

-Vermaatschappelijking van de zorg is goed maar wel ook hulpverlening nog nodig. De **basishouding** van de hulpverlener moet juist zijn. De hulpverlener moet proces in gang zetten en begeleiden om daarna terug aan het netwerk te geven. Veel interessanter dan hulpverlener die overneemt. **Profiel van de hulpverlener en hoe de hulpverlening organiseren vanuit de juiste basishouding**, moet aandachtspunt zijn.

- **Belangrijk dat partners (breed: hulpverlening, politie, jeugdrechter,...) elkaar goed kennen**

- **Verdere inzet op bekendmaking** van de figuur van vertrouwenspersoon/steunfiguur.

-**Ondersteuning is noodzakelijk**

-Aanvoelen dat juridisch kader ver van de realiteit ligt, **verdere implementatie nodig !**

-**Tijd !**

-**Motivatie dat inzet van netwerk ook ruimte creëert en zorgt voor continuïteit op lange termijn.**